

ОБЩИНА ТВЪРДИЦА

8890 Твърдица, пл. "Свобода" №1, тел.: 0454/42311, fax: 0454/44049,
e-mail: obshtina@tvarditsa.bg

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА ТВЪРДИЦА ЗА 2024 ГОДИНА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места. Съгласно Закона за народните читалища, те са юридически лица с нестопанска цел. Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Твърдица за 2024 година е разработена в изпълнение на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища, въз основа на представените годишни програми от председателите на народните читалища до кмета на Община Твърдица за дейността им през 2024 г. съгласно чл.26а ал.1 от ЗНЧ/виж. приложения/.

Изготвянето на годишната програма за развитие на читалищната дейност цели обединяване на усилията им за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата като средища, съхраняващи културната идентичност на общината и региона. Те пазят и разпространяват традициите и културата, работят за развитие на талантите и любителското изкуство, в съответствие с изпълнението на общинския културен календар, реализират проекти и със своята дейност се утвърждават като съвременни културно-информационни центрове.

Програмата ще подпомогне годишното планиране и финансиране на читалищните дейности.

II. ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЧИ В ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2024 г

Основните цели и приоритетни задачи в читалищната дейност са регламентирани и произтичат от Закона за народните читалища и от общинската културна политика, осъществявана на основание на съществуващата нормативна уредба. Културните инициативи на Народните читалища са насочени към показване на традициите, актуални събития и бележити дати свързани с Културния календар на общината за 2024 г./виж. приложение /. Те са ориентирани към:

- потребностите на гражданите от развитие и обогатяване на културния живот в селищата на общината;
- Запазване и развитие на нематериалното културно наследство чрез съхраняване и разпространяване на обичаите и традициите на българския народ с провеждане на утвърдените празници и прояви;
- Осигуряване на достъп до информация и комуникация;
- Обмен между културите на различните етноси, насърчаване на социалното единство и солидарността между различните социални групи;

- Партниране с местното самоуправление в развитието на обществените и в частност на културните процеси ;

ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ, ЧИТАЛИЩАТА ИЗВЪРШВАТ РАЗНООБРАЗНИ ДЕЙНОСТИ:

1. Библиотечна дейност

Библиотечната дейност е една от основните в читалищата като културни институции. Чрез нея те осигуряват свободен достъп до многобройни и разнообразни сфери на знание, идеи и информация, удовлетворяват потребностите на отделната личност и създават възможности за нейното развитие.

Библиотечния фонд на читалищата в Община Твърдица е близо 105000 библиотечни единици. Откроява се тенденция за намаляване на читателите, като причините са основно демографски и икономически. Интересът към книгата постепенно отслабва поради навлизането на новите технологии и предпочитането на електронните медии и интернет предимно от младите хора.

За повишаване ефективността на работата на читалищните библиотеки през 2024 г. усилията ще бъдат насочени към:

- **Подобряване работата с читателите** – увеличаване броя на читателите и читателските посещения чрез обсъждане на книги, срещи с литературни творци на регионално и национално равнище, тематични изложби на книги. Организиране и провеждане на различни мероприятия: Седмица на детската книга и изкуства за деца, литературни състезания и маратони по четения, тържествено приемане на ученици от началния курс на обучение за читатели в библиотеките. Създаване на условия за интензивно развитие на разнообразни форми на обучение, целящи активно взаимодействие с младите хора, за което е необходимо и съдействието на училищните власти.
- **Обогатяване на библиотечния фонд** - чрез участия в проекти и програми, чрез спонсорство и дарения да се обновява библиотечния фонд с нови и интересни заглавия, в зависимост от читателския интерес.
- **Организиране на мероприятия** за честване на исторически събития и личности.
- **Подобряване на условията в читалните.**
- **Други** - Програма „Глоб@лни библиотеки - България"- една съвместна инициатива на Министерство на културата и други

организации. Програмата е част от международна инициатива “Глобални библиотеки”, финансирана от Фондация “Бил и Мелинда Гейтс”. Стратегическата цел на проекта е да осигури лесен и равнопоставен достъп до информация, знания, комуникации и електронни услуги в обществените библиотеки чрез свободно ползване на Интернет и на други информационни технологии, за да могат българските граждани да се интегрират в глобалното информационно общество. На територията на Община Твърдица има 4 „Глобални библиотеки“ в: НЧ „Развитие 1928“ кв. Козарево, НЧ „Просвета 1898“ гр. Шивачево, НЧ „Просвета 1910“ с. Сборище и НЧ „Пробуда 1928“ с. Оризари, същите получиха компютри /които вече са доста амортизирани, и е необходима тяхната подмяна/ и друга техника с които бяха оборудвани залите и се създадоха **читалищни информационни центрове**, които се ползват безплатно от гражданите.

2. Любителско художествено творчество

Важна част от дейността на читалищата е грижата за развитие на любителското художествено творчество. В тази връзка ролята на читалището при създаването, укрепването и възпроизвеждането на традициите и културата по места е незаменима.

Почти във всички читалища ще продължат да съществуват и развиват дейност различни по своя обхват и жанр любителски формации. В голямата си част това са основно фолклорни състави- певчески групи, танцови състави и други. Младите хора участват предимно в танцовите състави. Във фолклорните групи участват и хора в пенсионна възраст.

Активното участие и успехите на художествените колективи на читалищата в местни, регионални и национални фестивали и събори е доказателство, че читалищата имат водещо място в съхранението и опазването на българските културни традиции.

Основните акценти за развитието на читалищното любителско творчество са:

- Привличане на специалисти в музикалното и певческо изкуство за художествени ръководители с оглед популяризиране и подобряване качеството на културната продукция и постигане на по-добри резултати от изяви на отделните колективи.
- Разкриване на школи, кръжоци и клубове по интереси към читалищата за привличане на децата и подкрепа на младите дарования към популяризирането и развитието на местните традиции и обичаи.

- Възраждане на любителските театрални форми с традиции в близкото минало.

Ежегодните прояви и традиционни празници спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между поколенията и обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството. На територията на община Твърдица ще продължат да функционират следните състави и групи:

НЧ Св. Св. Кирил и Методий 1914 ТВЪРДИЦА

- Клуб за народни хора „Балканско цвете“;
- Самодееен танцов състав;
- Детска школа за народни танци;
- Средношколски танцов състав;
- Школа за народни инструменти;
- Вокална група „Романс“;
- Самодееен театрален състав;
- Школа по бойни изкуства;
- Колоездачен клуб към клуб „Верея“ съвместно с СУ „Неофит Рилски“;
- Школа по спортни танци;
- Група за автентичен фолклор.

НЧ Просвета 1898 Шивачево – женски, младежки и детски танцови състави.

НЧ Просвета 1910 Сборище – Клуб за народни хора; Женска певческа група; Детска фолклорна група.

НЧ Пробуда 1928 Оризари – детски танцов състав; женски народен хор; група художествено слово; младежки танцов състав;

НЧ Развитие 1928 кв. Козарево – Детска вокална група, детска група за автентичен фолклор.

НЧ П. Хилендарски 1928 Червенаково – женска и детска певчески групи;

НЧ Св. Св. Кирил и Методий 1937 Боров дол – детски танцов състав;

НЧ Нов път 1948 Бяла паланка – детски танцов състав и сформирание на групи от населението при подготовка на празник;

НЧ Нова светлина 1947 Жълт бряг – фолклорен танцов състав.

При провеждането на различни празници и събития читалищата търсят възможности за набиране на допълнителни групи от самодейци и изпълнители за отбелязване и разнообразяване на изявиите.

3. Културно-просветна, образователна и краеведска дейност

Съвместно с Историческия музей читалищата ще разширяват дейността си за проучване, събиране и разпространяване на знания местната история и фолклорно богатство, традициите и обичаите на селищата на

територията на общината, като акцент е работата с подрастващото поколение.

Читалищата използват различни форми на работа според възрастовите особености, с цел провокиране и поддържане на интереса към миналото на родния край, като се търси подкрепата на училищните ръководства и местните институции. Получените знания и умения в читалищата допълват учебния процес и извънкласните форми на обучение и възпитание.

III. ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ В ПРОГРАМАТА.

Съгласно чл.21 от Закона за народните читалища, читалищата набират средствата си чрез:

- Държавна субсидия
- Общинско финансиране - разпределено съгласно изискванията на ЗНЧ/фестивали и празници от местно и национално значение/;
- Членски внос;
- Наеми от движимо и недвижимо имущество;
- Дарения и завещания;
- Други приходи/проекти и програми/;

За 2024г. размерът за 1 субсидирана бройка е 16 744,00 лв. или 284 648,00лв. общо за 17 субсидирани бройки в Община Твърдица, разпределени както следва:

1. НЧ „Св. Св. Кирил и Методий 1914”, гр. Твърдица – 4 бр.
2. НЧ „Просвета 1898”, гр. Шивачево – 3 бр.
3. НЧ „Просвета 1910”, Сборище – 2,5 бр.
4. НЧ „Развитие1928”, кв. Козарево – 2 бр.
5. НЧ „Пробуда 1928”, с. Оризари – 2 бр.
6. НЧ „Св. Св. Кирил и Методий 1937”, с. Боров дол – 1 бр.
7. НЧ „Нов път 1948”, с. Бяла паланка – 1 бр.
8. НЧ „П. Хилендарски 1928”, с. Червенаково – 1 бр.
9. НЧ „Нова светлина 1946”, с. Жълт бряг- 0,5 бр.

Субсидията от държавния бюджет за читалищна дейност се разпределя ежегодно между народните читалища на територията на Община Твърдица от комисия с участието на представител на съответната община и на всяко читалище, назначена със заповед на кмета, съгласно разпоредбите на чл.23, ал.1 от Закона за народните читалища и Механизъм за разпределяне на общинската субсидия за народните читалища.

Община Твърдица ще продължи да оказва подкрепа на читалищата чрез до финансиране при реализиране на неотложни нужди, основни дейности и развитието на съвременни форми на работа, съобразени със

заложените мероприятия в Културния календар за 2024 г., определящи съвременната визия на читалищната дейност.

Необходима е актуализация на договорите за отдадените под наем помещения/там където има такива/, редовно и ритмично събиране на членския внос/ЗНЧ налага това изискване с цялата си тежест, предвид задължителните отчетни събрания през годината, за действителен член на читалището с право на глас се счита лице, което си е платило членския внос за годината/, увеличаване на членската маса, допълнително финансиране от културно-просветна дейност и други.

Не на последно място роля при финансиране на читалищата играят и спечелените проекти по програми с Министерство на културата и други евро проекти главно за закупуване на книги и подобряване на материално техническата база на читалищата.

IV. ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОГРАМАТА

Съгласно чл.26а ал.4 от Закона за народните читалища, председателите на читалища представят ежегодно до 31 март на следващата година пред кмета на общината и общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности в изпълнение на годишната си програма и изразходваните бюджетни средства през предходната година.

V. МАТЕРИАЛНА БАЗА

Материално-техническата база на читалищата включва сграден фонд общинска собственост, оборудване и обзавеждане на библиотеки, салони, зали и други помещения.

Основните задачи, по които ще се работи през 2024 г. са свързани със създаване на по-добри условия за работа на библиотеките, потребителите и самодейците. Почти всички читалища имат нужда от извършване на частични ремонтни дейности, подмяна и обновяване сценичния инвентар, съоръжения и други касаещи безопасното им ползване, като за целта ще са необходими допълнителни средства чрез: кандидатстване по програми на ЕС, допълнителни целеви субсидии от Министерство на културата, спонсори и други за извършването им.

Материалната база на най-голямото читалище в общината НЧ „Св. Св. Кирил и Методий 1914“ е добра, но технически остаряла. Читалището разполага само с един компютър, който е доста амортизиран. В него се провеждат голяма част от заложените в Културния календар прояви, гостуващи театрални колективи, филмови прожекции и редица

други мероприятия, поради което се нуждае **спешно** от външен/освежаване на фасадата, отводняване с цел изолиране на съществуващата влага/, вътрешен ремонт и сценично оборудване / подмяна на осветление, противопожарна инсталация-същата е много стара и с теч от кран намиращ се на сцената/, обзавеждане на голяма зала, съблекални, костюмен инвентар и др./, за да се превърне то в приятно място за забавление и отмора, ползващо се активно и през зимният сезон.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

Изпълнението на Програмата ще даде възможност за реализация на набелязаните цели, задачите и основните дейности. Тя ще разкрие традициите на миналото, предизвикателствата на настоящето и надеждата за по-добро бъдеще. В динамиката на днешният ден, следвайки примера на предците ни, заедно ще пренесем в бъдещето уникалността на нашата национална идентичност.

Съществуващата читалищна мрежа трябва да отговаря на новите предизвикателства и се стреми да предлага нова визия за развитие пред традиционните модели и традиционните форми на читалищното дело.

Приложения: 1. Културен календар за 2024 г.

2. Годишни програми на читалищата от Община Твърдица за 2024 г.

Настоящата програма е приета в съответствие с чл. 26 от ЗНЧ и с Решение № 30 от 29.01.2024 г. на Общински съвет – гр. Твърдица

ИЗГОТВИЛ: ПАВЛИНА ИЛИЕВА

Младши специалист култура

ОБЩИНА ТВЪРДИЦА

м. Януари 2024 г.